

INSECTEN UIT HET BALTISCH AMBER.

Een studie van de verzameling Thadeus Giecwicz (Warschau) bracht mij op het idee de lezer te laten kennis maken met de buitengewoon goed bewaarde fossiele insecten, ingebed in het gestolde hars van de fossiele naaldboom *Pinus succinifera*. Hierin is een ganse entomofauna bewaard gebleven van 40 miljoen jaren geleden.

Amber komt voor vanaf het Carboon (360 tot 285 miljoen jaren geleden) tot in het tertiair vanaf het Eoceen (60 miljoen jaren tot 5 miljoen jaren geleden). De Baltische amber dateert uit het onder-oligoceen en is dus 35 tot 40 miljoen jaren oud. *Rhopalocera* en mieren schijnen slechts verschenen te zijn in het Mioceen, 25 miljoen jaren geleden. Fossiele harsen jonger dan 25 miljoen jaren zijn geen amber, maar meestal copal (bvb. in Afrika). De meeste Baltische amber wordt gevonden in Samland (Rusland) en vooral aan de Oostzee kust, Polen, Zweden, Estland, Letland, Litouwen en zelfs soms in Denemarken en tot in N. Duitsland.

De merkwaardige verzameling van Thadeus Giecwicz omvat vele plantenresten, mossen (*Dicranialis*), levermosses (*Senigermanniales*) en naaktzadigen : Gymnospermen (*Pinaceen* *Pinus*, *cypressus*, *thuya*), ook Angiospermen (bedektzadigen) uit de *Theaceae* en *Fagaceae*. Onder de fossiele arthropoden uit de amber van de verzameling vermelden we *Arachniidae* van de ordes *Pseudoscorpionidea*, *Opiliones* (hooiwagens), *Aranea* (echte spinnen), mijten (*Acarina*), *Myriapoda*, *Chilopoda*, *Diplopoda*. Uit de klasse hexapoda (insecten) : *Collembola* (springstaarten) *Thysaneura*, *Zygentoma* (fam. *Machilidae*), van de gevleugelde insecten : *Ephemeroptera* (ééndagsvliegen), *Perlidae* (gaasvliegen), *Embrioptera*, *Saltatoria*, *Phasmidae*, *Dermaptera* (oorwormen), *Blattidae* (kakkerlakken), *Isoptera* (termieten), *Psocaptera*, *Thysanoptera* (halfvleugeligen en wantsen), *Homoptera* (o.a. Cicaden), *Neuroptera*, *Coleoptera*, *Strepsiptera*, *Hymenoptera Apocrita*, *Hymenoptera parasitea*, *Hymenoptera Aculeata* (angeldragers), *Trichoptera* (kokerjuffers), *Lepidoptera Heterocera* (motten) uit de families *Heliodinidae*, *Micropterigyidae*, *Tineidae*, *Incurvariidae*; *Mecoptera* (*Panorpidae*), *Diptera Nematocera* (o.a. muggen), *Bracycera* (o.a. vliegen).

Wij laten nu een lijst volgen van de nieuw ontdekte holotypes en een overzicht van de coleoptera uit de verzameling Giecwicz. In andere bijdragen hopen we u een overzicht te geven van de andere Arthropodenfamilies die we in deze merkwaardige verzameling hebben ontmoet.

Coleoptera fossielen uit de Baltische amber:

Families:

Dytiscidae

Carabidae

Dyschirius (Miscodera)

Masoerus

Dromius

Amara

Bembidion

Subfamilie *Paussinae*

Hydrophilidae

Ptiliidae

Leiodidae

Subfamilie *Cholevinae* (= *Catopinae*)

Staphylinidae

Subfamilie *Pselaphinae*

Subfamilie *Paederinae*   *Lithocoris* sp.

Scirtidae (= *Helododae*)   *Microcara* sp.

Cyphon variabilis

Byrrhidae

Artemopodidae   *Electribius* sp.

Eucnemidae

Elateridae

Throscidae

Lycidae

Cantharidae

Malthodes sp.

Dermestidae

Anobiidae   *Anobium* (*Microbregma*) *sucinoemarginatum* KUSKA 1992
Holotype ♀

Cleridae

Trogostidae

Lophocateridae

Melyridae

Subfamilie *Malachiinae*   *Charopus* sp.

Monotomidae

Subfamilie *Rhizophaginae*   *Bactridium* sp.

Phalacridae

Cryptophagidae

Languriidae   *Pharaxonotha* sp.

Erotylidae

Bothrideridae   *Ascetoderes* POPE (= *Aeschynoteles* WATERHOUSE)

Cerylonidae   *Philothermopsis*

Endomychidae   *Microxenus*

Coccinellidae   *Scymnus* sp.

Lathridiidae   *Enicmus* sp.

Lathridius jantaricus BOROWIEC, 1985

Lathridius kulickai BOROWIEC, 1985

	<i>Corticaria</i>
<i>Mycetophagidae</i>	<i>Mycetophagus</i> sp.
<i>Ciidae</i>	
<i>Melandryidae</i>	<i>Heteromera</i>
<i>Mordellidae</i>	<i>Mordella</i> sp.
<i>Colydiidae</i>	
<i>Tenebrionidae</i>	
Subfamilie <i>Alleculinae</i>	
<i>Salpingidae</i>	
<i>Anthicidae</i>	
<i>Aderidae</i>	
<i>Scaptiidae</i> (= <i>Anaspidae</i>)	
<i>Chrysomelidae</i> subf. <i>Alticinae</i>	
<i>Anthribidae</i>	
<i>Brentidae</i> (= <i>Apionidae</i>)	
<i>Curculionidae</i>	<i>Succinophyllobius viridis</i> WANAT ET BOROWIEC, 1986 Holotype
Subfamilie <i>Scolytinae</i> (= <i>Ipinae</i>)	

Strepsiptera

Myrmecolacidae

Paleomyrmecolax succineus KULICKA, 2001 Holotype

Paleomyrmecolax giecewiczi KULICKA, 2001 Holotype

Holotypes uit de verzameling Giecewicza

Ordo *Araneae*

Fam. *Salticidae* *Eolinus tystschenkoi* PRÓSZYNSKI ET ZABKA, 1980

Ordo *Acarina*

Fam. *Parasitidae* *Aclerogamasus stenocornis* WITALINSKI, 2000

Fam. *Camerobiidae* *Neophyllobius succineus* BOLLAND ET MAGOWSKI, 1990

Fam. *Caeculidae* *Procaeculus eridosae* COINEAU ET MAGOWSKI, 1994

Orde *Thysanoptera*

Fam. *Aeolothripidae* *Rhipidothripoides involvus* SCHLIEPHAKE, 2001

Archankothrips zawirskae SCHLIEPHAKE, 2001

Fam. *Adiheterothripidae* *Stenurothrips polonius* SCHLIEPHAKE, 2001

Holarthrothrips crassicornis SCHLIEPHAKE, 2001

Fam. *Thripidae* *Anaphothrips pusillus* SCHLIEPHAKE, 2001

- Dendrothrips giecewiczii* SCHLIEPHAKE, 2001
Taeniothrips litoralis SCHLIEPHAKE, 2001
Taeniothrips majoribalticus SCHLIEPHAKE, 2001
Schedodendrothrips ursulae SCHLIEPHAKE, 2001
Protoxythrips stenuroideus SCHLIEPHAKE, 2001
Fam. *Phlaeothripidae* *Protolispothrips multisetiger* SCHLIEPHAKE, 2001

Ordo *Heteroptera*

- Fam. *Aradidae* *Aradus frater* POPOV, 1978
Fam. *Miridae* *Balticofulvius kulickae* HERCZEK ET POPOV, 1997
Electromyiomma polonicum POPOV ET HERCZEK, 1992
Metoisops kerzhneri Popov et HERCZEK, 1992

Ordo *Homoptera*

Psyllinea

- Fam. *Aphalaridae* *Eogyropsylla eocenica* KLIMASZEWSKI, 1993
Aphidinea
Fam. *Elektraphididae* *Skalskiana malakiae* WEGIEREK, 1996
Fam. *Mindaridae* *Mindarus incrustatus* WEGIEREK, 1996
Fam. *Pemphigidae* *Ambopemphigus romani* WEGIEREK, 1996
Fam. *Drepanosiphidae* *Glaesaricallis kulickae* WEGIEREK, 1996

Coccinea

- Fam. *Eriococcidae* *Balticoccus spinosus* KOTEJA, 1988 (a)
Gedanicooccus gracilis KOTEJA, 1988 (a)
Fam. *Kermesidae* *Sucinikermes kulickae* KOTEJA, 1988 (b)

Ordo *Coleoptera*

- Fam. *Anobiidae* *Anobium (Microbregma) sucinoemarginatum* KUSKA, 1992
Fam. *Lathridiidae* *Lathridius jantaricus* BOROWIEC, 1985
Lathridius kulickai BOROWIEC, 1985
Fam. *Curculionidae* *Sucinophyllobius viridis* WANAT ET BOROWIEC, 1986

Ordo *Strepsiptera*

- Fam. *Myrmecolacidae* *Paleomyrmecolax succineus* KULICKA, 2001
Paleomyrmecolax giecewiczii KULICKA, 2001
Paleomyrmecolax gracilis KULICKA, 2001
Fam. *Stylopidae* *Jantarostylops kinzelbachi* KULICKA, 2001

Ordo *Hymenoptera*

- Fam. *Ichneumonidoidea* *Paxylommites reticulatus* KASPARYAN, 1988
Tobiasites striatus KASPARYAN, 1988
Marjorietta major KASPARYAN, 1994
- Fam. *Chrysididae* *Palaeochrum diversum* KROMBEIN, 1986
- Fam. *Formicidae* *Dolichoderus nanus* DLUSSKY, 1967

Ordo *Diptera*

- Fam. *Ceratopogonidae* *Ceralopogon grogani* SZADZIEWKI, 1988
Ceratopogon remmicolus SZADZIEWSKI, 1988
Ceratopogon tertiaricus SZADZIEWSKI, 1988
Ceratopogon margaritae SZADZIEWSKI, 1988
Serromyia polonica SZADZIEWSKY, 1988
Serromyia ryszardi BORKENT, 1990
Serromyia sinuosa BORKENT, 1990
Brachypogon (B.) gedanicus SZADZIEWSKI, 1988
Atrichopogon eocenicus SZADZIEWSKI, 1988
Monohelea baltica SZADZIEWSKI, 1988
Meunierohelea gedanicola SZADZIEWSKI, 1988
Eohelea petrunkevitchi SZADZIEWSKI, 1985
Eohelea grogani SZADZIEWSKI, 1988
Bezzia eocenica SZADZIEWSKI, 1988
Culicoides (subg.?) ceranowiczi SZADZIEWSKI, 1988
Culicoides (subg.?) eoselficus SZADZIEWSKI, 1988
Culicoides (Oecacta) balticus SZADZIEWSKI, 1988
Gedanohelea succinea SZADZIEWSKI, 1988
Forcipomyia (subg.?) eobreviflagellata SZADZIEWSKI, 1988
Dasyhelea gedanica SZADZIEWSKI, 1988

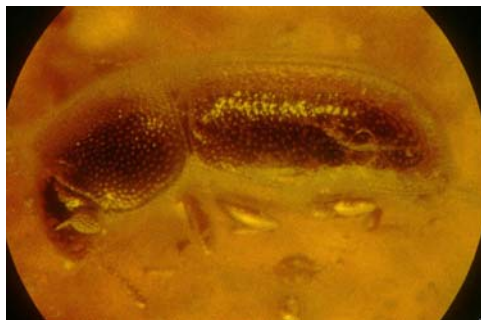
Paleomyrmecolax succineus

Paleomyrmecolax succineus

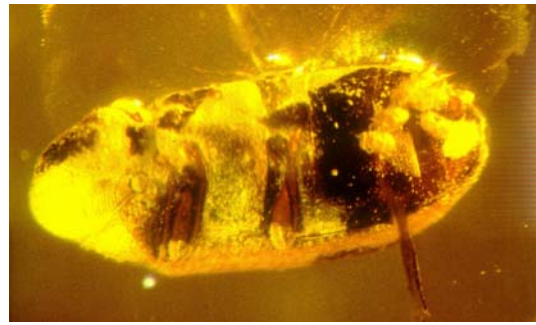
Aeschynteles Bothriderida

Ciidae

Monotomidae

Anobiidae

*Anobium Microbegma
succinoemarginatum*

Elateridae

Lathridius jantarius

Endomychidae

Mordellidae

Scirtidae

Mycetophagidae

Staphylinidae

Scydmaenidae

Succinophyllobius viridis

Trogossitidae

Waar vindt men amber?

De samenstelling, kleur en andere fysische eigenschappen van amber varieert met de ouderdom, de manier waarop de fossilisatie gebeurde en van het type boom die de hars produceerde. We geven hier een chronologische opsomming van de vindplaatsen en de leeftijd van amber :

Carboon	360-245 miljoen jaren oud	Verenigd koninkrijk, USA (Montana)
Perm	245-215 miljoen jaren oud	CIS = Rusland
Trias	215-215 miljoen jaren oud	Oostenrijk
Jura	215-145 miljoen jaren oud	Denemarken (Bornholm)
Krijt	145-65 miljoen jaren oud	USA : Maryland, Massachusetts, New Jersey, New York, Delaware, North Carolina, Tennessee, Arkansas, South Dakota, Nebraska, Kansas, Texas, New Mexico, Montana, Alaska, California. Canada : Manitoba, Alberta, British Columbia. Mexico. Brazilië. Polen. Denemarken (Bornholm). Groenland. Oostenrijk. Zwitserland. Hongarije. Frankrijk. Verenigd Koninkrijk. Israël. Libanon. CIS (Rusland). Siberië. Myanmar. Japan. Borneo.
Tertiair	65-2 miljoen jaren geleden	Zweden. Polen. Duitsland. Denemarken. Litouwen. Letland. Estland. Rusland. Sakhalin. Armenië. Azerbaidjan. Oekraïne. Roemenië. Verenigd Koninkrijk. Italië (Sicilië). Nederland. Nigeria. Oostenrijk. Nieuw Zeeland. Sumatra. Borneo. Java, Filippijnen. Japan. Myanmar. China. Argentinië. Brazilië. Equador. Chili. Colombia. Arkansas. Texas. Massachusetts.
Quartaair	2 miljoen jaren geleden tot nu	Israël. Angola. Tanzania. Sierra Leone. Kongo. Madagaskar. India. Nieuw Zeeland. Filippijnen. Alaska. Zweden. Duitsland. Polen.